

KUVA: Jussi Olkkonen

ASIAA
LONKKIEN JA KYYNÄNIVELTEN
RÖNTGENKUVAUKSISTA

8.8.2024

ASIAA LONKKIEN JA KYYNÄNIVELTEN RÖNTGENKUVAUKSISTA

Suomen ensimmäinen maremmano-abruzzese pentue syntyi vuonna 1988. Tähän mennessä on Suomeen rekisteröity 1332 koiraa. Rodulamme on ollut PEVISA ohjelma (Perinnöllisten sairauksien ja vikojen vastustamisohjelma) jo 28 vuotta. Lonkkavian pääasiallinen syy on koiran perintötekijöissä.

Vuonna 1996 rodulle hyväksyttiin **PEVISA** ohjelma (*Perinnöllisten sairauksien ja vikojen vastustamisohjelma*) ensimmäisen **JTO:n** (*Jalostuksen tavoiteohjelma*) yhteydessä. Lonkkien osalta se sisälsi pentujen rekisteröintiin liittyvän ehdon eli pentue rekisteröitiin, jos molemmat vanhemmat olivat lonkiltaan kuvattuja. Kuvaustulos ei vaikuttanut rekisteröintiin.

Vuonna 2007 myös kyynärnivelten kuvaus sisällytettiin PEVISA ohjelmaan, mutta kuvaustulos ei vaikuttanut pentujen rekisteröintiin. Vuoteen 2014 asti kuvausikä oli 12 kk.

Vuonna 2014 tehtiin tiukennuksia sekä lonkkien että kyynärnivelten osalta seuraavasti: Kuvausikä vähintään 18 kk, lonkkien raja-arvo D ja kyynärnivelten 1. Erityisehtona oli lisäksi, että D-tuloksen saanut koira voitiin parittaa vain A-tuloksen saaneen koiran kanssa ja 1 asteen kyynärnivelvikaa sairastava koira vain 0 tuloksen saaneen koiran kanssa.

Vuonna 2020 tuli voimaan nykyinen PEVISA ohjelmamme: Pentujen FI- ja ER- rekisteriin rekisteröinnin ehtona olevat tutkimukset: Molemmilta vanhemmilta vaaditaan lonkka- ja kyynärniveltulos, jotka koira voi saada aikaisintaan 18-kuisena lonkkien raja-arvon ollessa C ja kyynärien 1. Muut erityisehdot: Lonkkatuloksen C saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen A tai B saaneen koiran kanssa. Kyynärtuloksen 1 saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen 0 saaneen koiran kanssa. Jälke-läisrajoitus 20 pentua/koira. Pentue, jossa raja ylittyy, rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan.

Jotta kuvaustuloksista voisi tehdä johtopäätöksiä rodun terveydestä, olisi 50% koirakannasta oltava kuvattuja, siis ainakin puolet joka pentueesta. Vuosina 2013-2017 oli kuvausprosentti 46% ja vuosina 2018-2022 vain 30%. Kuvattujen koirien määrä on siis huomasti laskenut viime vuosina. Tällä hetkellä emme voi enää ”mainostaa” lonkkien ja kyynärnivelten osalta suhteellisen tervettä rotua, koska meillä ei ole asianta riittävää tietoa.

A ja B lonkka ovat terveitä ja niitä suositellaan valittavaksi jalostukseen. Viime vuosina on kuitenkin C lonkkaisten koirien käyttö jalostuksessa lisääntynyt. C lonkka tarkoittaa lievää lonkkanivelen kasvuhäiriötä eli liiallista löysyyttä sidekudoksissa. Kuvaustulosten perusteella myös C ja D lonkkaisten koirien määrä on lisääntynyt viime vuosina.

Kyynärnivelterveys on aina ollut hyvä. Jalostukseen on vain harvoin valittu 1 tuloksen saanut koira. Viime aikoina kyynärnivelten kasvuhäiriö on kuitenkin kuvaustulosten perusteella lisääntynyt.

Suomen Kennelliiton kuolinsyytilastosta (2014-2023, 10 vuotta) näkee, että luusto- ja nivelsairaudet ovat toiseksi suurin kuolinsyy käytös- ja käyttäytymishäiriöiden jälkeen. Näillä kahdella voi hyvin olla yhteys toisiinsa, koska koiran kipukäytös on usein ongelmallista.

MIKSI KAIKKI RODUN YKSILÖT ON SYYTÄ KUVATA

Vastuuntuntoinen kasvattaja on kiinnostunut pentueidensa lonkkien ja kyynärnivelten terveydestä. Hän pyrkii tekemään jalostusvalintansa myös tulevien jälkeläisten terveyttä ajatellen. Jos pentueesta kuvataan vain yksi kymmenestä ja, sen ollessa terve, se valitaan jalostukseen, ollaan hakoteillä. Voihan nimittäin olla, että vain tuo yksi ainut koira on terve ja muut siitä pentueesta lonkiltaan ja/tai kyynärniveliiltään sairaita. Jos pentueesta olisi ainakin puolet kuvattu terveiksi, olisi kasvattajan valinta onnistunut. Lukuisista viime aikoina tehdyistä pentueista puuttuu

suurin osa kuvaustuloksista, joten kasvattajan jalostusvalinta tällaisesta pentueesta on täysin onnen kauppaa. Näin ollen myös tulevien jälkeläisten kuvaustulokset voivat olla hyvinkin surkeita. Kasvattajalle kuvaustulosten saaminen on erittäin tärkeää oikeiden jalostusvalintojen kannalta. Sekin on hyvä muistaa, että yksittäisen koiran jalostusarvo määritetään aina sen jälkeläisten tuloksista eikä sen omista. Uroksen tai nartun uudelleen käyttäminen on riskittämpää, kun sen jälkeläisistä on kuvaustulokset.

Oman koiran hyvinvointi on omistajan käsissä. Jos nivelten huono tilanne todetaan 18 kk täytäneellä koiralla kuvausten yhteydessä, voidaan nivelten tukihoito aloittaa ja näin lisätä koiran laadukkaita elinvuosia. Tieto voi lisätä tuskaa, mutta se auttaa pitämään koiraan siten, että sen vaivat pysyvät mahdollisimman pieninä.

Monimuotoisuus (mahdollisimman paljon erilaisia geenejä ”käytössä”) on rodun hengissä säilymisen edellytys. Monimuotoisuuden ylläpitäminen edellyttää mahdollisimman monen eri koiran käyttöä jalostuksessa. Sisaruksillakin voi olla hyvin erilaiset geenit. Monimuotoisuus mahdollistuu, kun jalostukseen voidaan valita yksilöt suuremmasta määrästä kuvattuja koiria.

Kasvattajan tulisi selvittää ymmärrettävästi pentujensa ostajille kuvausten tärkeys ja kertoa haluavansa pitää kasvatusyönsä laatu mahdollisimman hyvänä lonkkien ja kyynärnivelten terveyden suhteen. Koiran jalostuksen yksi tärkeä pyrkimys on rodun terveyden parantaminen tai ainakin sen ylläpitäminen. Jos terveystietoja ei saada, tämä on mahdotonta. Pentueet, joista ei saada minkäänlaisia terveystuloksia, ovat hukkaan mennyttä materiaalia jalostuksen näkökulmasta muutenkin pienessä koirakannassa. Tällä hetkellä noin 70% kuvausikäisistä (18 kk täytäneistä) koirista on poissa mahdollisesta jalostuskäytöstä kuvaustulosten puuttumisen vuoksi. Tämä lupaa huonoa tulevaisuutta rodullemme.

Lonkkien ja kyynärnivelten kuvaaminen on monen mielestä kallista. Kallista on nykyään koiran pitäminenkin kuten monet muutkin harrastukset, joten ennen koiran hankkimista tulisi ajatella kaikki sen mukanaan tuomat menot mukaan lukien lonkkien ja kyynärnivelten kuvaus. Jotkut ovat hoitaneet asian niin, että ”koiran säästötilille” laitetaan 15 euroa kuukaudessa, jolloin kuvausten hinta on säästössä koiran täytettyä 18 kk. Kimppakuvaukset ovat edullisia, jos niihin on mahdollisuus osallistua.

Vie koirasi lonkka- ja kyynärnivelkuvauksiin, kun se on täyttänyt 18 kk, jotta rotu olisi tulevaisuudessa mahdollisimman terve lonkkien ja kyynärnivelten osalta!

Terveisin

Suomen Maremmano-Abruzzese Seura ry:n jalostustoimikunta

